

Beleidskompasformulier voor internetconsultatie

Het belangrijkste onderdeel van dit Verzamelbesluit ziet op de wijziging van het Besluit digitale overheid in verband met de doorontwikkeling van de bevoegdheidsverklaringsdienst en het gebruik van de publieke routeringsvoorziening in het proces van vaststellen van wettelijk vertegenwoordigingsrelaties. Het beleidskompas is voor dit onderwerp nader uitgewerkt.

Hiernaast bevat dit verzamelbesluit nog een aantal wijzigingen:

- Een wijziging van het Besluit beveiligde verbinding met overheidswebsites en webapplicaties. De wijziging betreft een doorverwijzing naar nieuwe versies van de configuratie van het Transport Layer Security-protocol (TLS-richtlijnen) en de ICT-beveiligingsrichtlijnen voor Webapplicaties (Webapplicatie-richtlijnen). Ook wordt in lijn met de TLS-richtlijnen naast het beveiligingsniveau «voldoende» of «goed», ook het beveiligingsniveau «uit te faseren» toegestaan voor een periode van twee jaar na inwerkingtreding van dit verzamelbesluit. Dit zorgt ervoor dat bestuursorganen na inwerkingtreding van dit verzamelbesluit een redelijke periode hebben om verbeteringen door te voeren. Met het begrenzen van de periodeduur op twee jaar na inwerkingtreding wordt invulling gegeven aan het advies in de TLS-richtlijnen om voor «uit te faseren» instellingen duidelijke en meetbare criteria te formuleren.
- Daarnaast voorziet het Verzamelbesluit digitale overheid in een kleine beleidsmatige wijziging: het wijzigt een artikel van het Besluit digitale overheid dat ziet op de bewaartermijn van gebruiksgegevens van MijnOverheid, om deze in lijn te brengen met de fiscale bewaartermijn.

Titel:

Wijziging Besluit Digitale Overheid in verband met de publieke routeringsvoorziening en de bevoegdheidsverklaringsdienst
--

∞ Wie zijn belanghebbenden en waarom?

Direct betrokkenen zijn natuurlijke personen of rechtspersonen die bevoegd zijn om namens een andere natuurlijk persoon te handelen. De natuurlijke persoon of rechtspersoon kan met het eigen inlogmiddel langs digitale weg zaken doen bij (semi-) publieke dienstverleners namens diegene die hij/zij vertegenwoordigt. In dit geval gaat het om het uitvoeren van een bevoegdheid van een natuurlijke persoon of rechtspersoon in het kader van gezag, bewindvoering, mentorschap en curatele. In het geval van bewindvoering, mentorschap en curatele gaat het zowel om particulier als professioneel bewindvoering, mentorschap en curatele. Daarnaast zijn (semi-) publieke dienstverleners betrokken om de ontsluiting van hun digitale dienstverlening aan wettelijk vertegenwoordigers mogelijk te maken.

- Wie beschikken er over relevante kennis over en ervaring met het vraagstuk?

- Ministerie van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties: draagt zorg voor de generieke digitale infrastructuur.
- Logius: uitvoeringsorganisatie van het Ministerie van BZK.
- DICTU: ontwikkelaar en beheerder van de publieke routeringsvoorziening.
- De Rijksdienst voor Identiteitsgegevens: verantwoordelijk voor het beheer van de Basisregistratie Personen, waaruit gegevens over gezag kunnen worden ontsloten.
- De Raad voor de rechtspraak: verantwoordelijk voor het beheer van de voorziening met relaties over (particulier of professioneel) bewind, curatele of mentorschap. Hiermee kan een dienstaanbieder controleren of er een actuele maatregel voor curatele, beschermingsbewind of mentorschap bestaat
- (semi-) publieke dienstverleners: ontsluiting van digitale dienstverlening aan wettelijk vertegenwoordigers.

- Op welke wijze zijn belanghebbenden tot nu toe in de verschillende fasen van het beleidstraject betrokken?

De ontwikkeling van de bevoegdheidsverklaringsdienst, en de toevoeging van de publieke routeringsvoorziening in de keten, heeft in nauwe samenwerking tussen de belanghebbenden plaatsgevonden.

1. Wat is het probleem?

De overheid digitaliseert. Als je niet kunt, wil of mag handelen voor jezelf heb je het recht om je door een ander te laten vertegenwoordigen. Het is op dit moment echter niet toegestaan om met de DigiD van een ander in te loggen. Daarom is het belangrijk dat burgers ook digitaal wettelijk vertegenwoordigd kunnen worden bij de overheid. Het gaat in dit geval om curatoren, bewindvoerders, mentoren, maar ook om personen met het gezag over minderjarigen.

Om als wettelijk vertegenwoordiger namens een ander een dienst af te kunnen nemen, moet de (semi-) publieke dienstverlener die de dienst verleent, kunnen controleren of de persoon die inlogt als wettelijk vertegenwoordiger bevoegd is om een ander te vertegenwoordigen. Hiervoor is in 2023 de bevoegdheidsverklaringsdienst ontwikkeld en wettelijk geregeld in het Besluit digitale overheid.

(semi-) Publieke dienstverleners kunnen momenteel enkel rechtstreeks aansluiten op de bevoegdheidsverklaringsdienst. Gebleken is dat dit voor veel dienstverleners technisch lastig is. Daarom is het wenselijk dat dienstverleners hierin ontzorgd worden. De publieke routeringsvoorziening kan hieraan bijdragen. Hiermee kunnen publieke dienstverleners makkelijker aansluiten en kunnen meer dienstverleners gebruikmaken van de bevoegdheidsverklaringsdienst, waardoor in de praktijk meer wettelijk vertegenwoordigers digitaal hun bevoegdheden kunnen uitoefenen bij aangesloten dienstverleners. Daarnaast is de werking van de bevoegdheidsverklaringsdienst die in 2023 is ontwikkeld, verder doorontwikkeld. Deze gegevensverwerking moet van een wettelijke grondslag worden voorzien via een wijziging van het Besluit digitale overheid.

De wijziging van het Besluit digitale overheid in het kader van wettelijke vertegenwoordiging regelt de verwerking, verstrekking en het bewaren van gegevens:

- Tussen de publieke routeringsvoorziening en de bevoegdheidsverklaringsdienst
- Tussen de bevoegdheidsverklaringsdienst en de achterliggende registers ter vaststelling van de bevoegdheid van een persoon om namens een ander te handelen, namelijk de Basisregistratie Personen en het register Wettelijke vertegenwoordigingsrelaties.
- Tussen de publieke routeringsvoorziening en die (semi-) publieke dienstverlener.
- Door de bevoegdheidsverklaringsdienst t.b.v. een betere vaststelling van de bevoegdheid van een persoon om namens een ander te handelen.
- Door de publieke routeringsvoorziening t.b.v. het verstrekken van een bevoegdheid van een persoon om namens een ander te handelen.

a) Wat zijn de oorzaken van het probleem?

Het is momenteel niet mogelijk om via de publieke routeringsvoorziening aan te sluiten op de bevoegdheidsverklaringsdienst. Daarnaast is in de praktijk gebleken dat de bevoegdheidsverklaring doorontwikkeling behoeft.

b) Wat is de omvang van het probleem?

In 2021 (meest recente cijfers van CBS) waren er ruim 3.3 miljoen minderjarigen in Nederland die, ook langs digitale weg, vertegenwoordigd zouden moeten kunnen worden. Daarnaast zijn er zo'n 389.000 (peildatum september 2024) bewindvoerders, curatoren en mentoren die digitaal zaken zouden moeten kunnen doen met de overheid.

- c) Wat is het huidige beleid en wat heeft de evaluatie opgeleverd?

In 2023 is de bevoegdheidsverklaringsdienst ontwikkeld. De werking van de bevoegdheidsverklaringsdienst is getest en geëvalueerd. Uit de evaluatie blijkt dat de bevoegdheidsverklaringsdienst in huidige vorm niet geschikt is om breed uit te rollen naar (semi-) publieke dienstverleners (zoals gemeenten en zorgverleners/zorginstellingen). Er blijken meer gegevens verwerkt en opgeslagen te moeten worden door de bevoegdheidsverklaringsdienst (en verstrekt aan publieke dienstverleners) om de vertegenwoordigingsrelatie tussen vertegenwoordiger en vertegenwoordigde op een juiste manier vast te kunnen stellen.

Ook is gebleken dat het aansluiten op de bevoegdheidsverklaringsdienst te complex is voor (semi-) publieke dienstverleners. De publieke routeringsvoorziening vergemakkelijkt het aansluiten van (semi-) publieke dienstverleners op de bevoegdheidsverklaringsdienst.

- d) Wat gebeurt er als de overheid niets doet (Nuloptie)? Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

De brede uitrol van de mogelijkheid voor wettelijke vertegenwoordigers om namens een ander langs digitale weg diensten af te nemen bij (semi-) publieke dienstverleners stagneert. De voorliggende wijziging draagt bij aan versnelde ingebruikname.

2. Wat is het beoogde doel?

Het beleidsdoel omvat het breed beschikbaar stellen van de bevoegdheidsverklaringsdienst aan (semi-) publieke dienstverleners om vertegenwoordigingsrelaties vast te stellen en het aansluiten op de bevoegdheidsverklaringsdienst te vergemakkelijken door de tussenkomst van de publieke routeringsvoorziening.

- a) Aan welke [duurzame ontwikkelingsdoelen \(sustainable development goals, SDG's\)](#) en [brede welvaartsuitkomsten](#) dragen de doelen bij?

Doelstelling 16: het bevorderen van een inclusieve samenleving op alle niveaus en het uitbouwen van doeltreffende, verantwoordelijke en toegankelijke instellingen.

Digitalisering draagt daarbij bij aan een efficiëntere maatschappij en het terugdringen van fysiek verkeer.

3. Wat zijn opties om het doel te realiseren?

- a) Wat zijn kansrijke aangrijpingspunten om het doel te realiseren?

Om het doel te realiseren is er regelgeving nodig waarin wordt vastgelegd welke persoonsgegevens worden verwerkt, verstrekt en bewaard door de publieke routeringsvoorziening en de bevoegdheidsverklaringsdienst.

Artikel 16, vierde lid, van de Wet Digitale Overheid en artikel 3a Besluit digitale overheid voorzien in deze grondslag.

- b) Wat zijn, gegeven de aangrijpingspunten, kansrijke beleidsopties?

Het toevoegen van de publieke routeringsvoorziening en de verdere ontwikkeling van de bevoegdheidsverklaringsdienst is de enige optie.

- c) Wat is de [beleidstheorie \(doelenboom\)](#) per kansrijke beleidsoptie?

n.v.t.

4. Wat zijn de gevolgen van de opties?

- a) Wat zijn de verwachte gevolgen per beleidsoptie?

(semi-) Publieke dienstverleners kunnen direct of via de publieke routeringsvoorziening aansluiten op de bevoegdheidsverklaringsdienst. Door de toevoeging van de publieke routeringsvoorziening in de keten wordt het voor de (semi-) publieke dienstverlener makkelijker om aan te sluiten op de bevoegdheidsverklaringsdienst. De bevoegdheidsverklaringsdienst is op deze manier beschikbaar voor meer dienstverleners. Het gevolg is dat meer wettelijk vertegenwoordigers digitaal zaken kunnen doen bij (semi-) publieke dienstverleners voor degene die zij vertegenwoordigen.

De persoonsgegevens van (beoogd) vertegenwoordiger en (beoogd) vertegenwoordigde worden als gevolg van dit voorstel rechtmatig verwerkt. Voor zowel (beoogd) vertegenwoordiger, (beoogd) vertegenwoordigde als (semi-) publieke dienstverlener betekent deze regeling een vermindering van administratieve lasten aangezien er geen geheel papieren proces of eigen administratie meer nog is om de bevoegdheid van een vertegenwoordiger vast te kunnen stellen.

- b) Welke [verplichte toetsen](#) zijn van toepassing en wat zijn daarvan de uitkomsten (voor zover bekend)?

- Regeldruktoets (ATR).
- Autoriteit Persoonsgegevens

5. Wat is de voorkeursoptie?

a) Wat is het voorstel?

Het toevoegen van de publieke routeringsvoorziening in de keten om wettelijke vertegenwoordiging op digitale wijze te ontsluiten en de doorontwikkeling van de bevoegdheidsverklaringsdienst.

Om dit op een goede manier te regelen is er regelgeving nodig waarin is vastgelegd welke persoonsgegevens door de publieke routeringsvoorziening en de bevoegdheidsverklaringsdienst worden verwerkt, verstrekt en bewaard om een verklaring af te kunnen geven of iemand als vertegenwoordiger namens een ander mag handelen.

b) Hoe houdt het voorstel rekening met:

- [doeltreffendheid](#) en [doelmatigheid](#);
- uitvoerbaarheid voor alle relevante partijen (inclusief [doenvermogen](#), [regeldruk](#) en [handhaving](#));
- brede maatschappelijke impact?

Het voorstel lost het onder 1a beschreven probleem op.

c) Wat zijn de risico's en onzekerheden van dit voorstel?

d) Hoe ziet de voorgenomen [monitoring en evaluatie](#) eruit?